

סדר קדשים | מסכת זבחים נ"ו - ס"ב

פרשת חיי שרה | י"ח - כ"ד בחשוון תשפ"ו (15-9 לנובמבר 2025)

הלימוד מוקדש להצלחת חיילי צה"ל, השבת החטופים החללים ורפואת הפצועים

ואמאפלה לאורה	אחינו כל בית ישראל
ומשעבוד לנאלה	הנתונים בצרה ובשביה
השתא בעגלא ובזמן קריב	העומדים בין בים ובין ביבשה
ונאמר אמן	המקום ירחם עליהם
	ויציאם מצרה לרוחה

דף נ"ו: דיני הקרבנות

לכל דבר שקשור לקרבנות יש זמן מדויק, עד מתי אפשר לאכול אותו, עד מתי אפשר להקריב את החלקים המוקרבים על המזבח, וגם עד מתי אפשר לזרוק את הדם. כל הקרבנות נשחטים רק ביום. **בכל הקרבנות, אם נותר הדם אחרי שקיעת החמה ועדין לא זרקו את הדם - הקרבן נפסל.**

בדף זה לומדים הלכה נוספת לגבי קרבנות: קודשים קלים נשחטים בעזרה בכל מקום שירצה הכהן, ונתנים מדמם על המזבח פעם אחת בלבד. המשנה מזכירה שקרבן פסח אפשר לאכול רק עד חצות הלילה.

כך סובר רבי אלעזר בן עזריה, שמן התורה אסור לאכול קרבן פסח אחרי חצות הלילה. אבל רבי עקיבא סובר, שמן התורה אפשר לאכול את קרבן פסח כל הלילה, וחז"ל הם שהגבילו ואמרו לא לאכלו אחרי חצות, כדי שיזוהרו שלא לאכול ממנו גם אחרי שיגמר הלילה.

דף נ"ז: "בלילה הזה - בלילה הזה"

בדף הקודם למדנו שרבי אלעזר בן עזריה סובר, שזמן אכילת קרבן פסח הוא עד חצות הלילה, ולא יותר.

התלמוד בדף זה מברר מניין למד רבי אלעזר בן עזריה הלכה זו, ומגלה שהוא למד אותה מדרשה: לגבי אכילת קרבן פסח מצוה התורה בספר שמות: "ואכלו את הבשר בלילה הזה עלי אש ומצות על מררים יאכלוהו". בפסוק שבו ה' אמר למשה שהוא יהרוג את בכורי מצרים, נאמר: "ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והפיתי כל בכור בארץ מצרים".

אמר רבי אלעזר בן עזריה: כשם ש"בלילה הזה", שנאמר במכת בכורות התרחש בחצות הלילה, כך "בלילה הזה" שנאמר באכילת קרבן פסח הוא בחצות הלילה ואחר כך אסור לאכול.

דף נ"ח: מזבח החיצון

בדף זה מתחיל הפרק השישי של מסכת זבחים, פרק קודשי קודשים. התלמוד מביא ברייתא המלמדת כיצד יש לבנות את המזבח החיצון שעמד בעזרה ועליו הוקרבו הקרבנות. בספר שמות נכתב: "מזבח אדמה תעשה לי". מפסוק זה למדו שהמזבח צריך להיות מחובר לאדמה, ולא יעשו אותו על גבי מחילות או על גבי עמודים.

כשבונים את המזבח בונים אותו אטום לגמרי בלא להשאיר כל חלל באמצע, אלא מביאים אבנים ומציבים אותן זו לצד זו, וביניהן מניחים סיד וזפת כדי למלא את החללים שבין האבנים. רק קרנות המזבח היו חלולות. כך על פי הרמב"ם בהלכות בית הבחירה.

מזן התלמוד

סדר קדשים, מסכת זבחים נ"ח, א'

אמר רבי זירא: אפשר איתא להא דרבי יוחנן ולא תנינן לה במתניתין? נפק, דק ואשכח, דתנו: ביררו משם עצי תאינה יפים לסדר מערכה שניה של קטורת

אפשר איתא להא - האם אפשרי שיטנו הדבר נפק, דק ואשכח - יצא, דקדק ומצא

הסבר: רבי זירא תהה מה מקור ההלכה שאמר רבי יוחנן, והאם ייתכן שהיא לא מופיעה במשנה. יצא לברר את העניין, וגילה שהדברים אכן מופיעים במשנה במסכת תמיד.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
אברהם יצחק ויעקב,
הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
ואנשי כחות הבטחון,
העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובים.
יתן ה' את אויבינו הקמים עלינו
נגפים לפניהם!
הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
ידבר שונאינו תחתיהם,
ועטרים בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
ויקיים בהם הכתוב:
"כי ה' אלהיכם ההלך עמכם,
להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם".
ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי

המנויש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 16:05	כניסת שבת: 16:19
יציאת שבת: 17:19	יציאת שבת: 17:22
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 16:20	כניסת שבת: 15:48
יציאת שבת: 17:20	יציאת שבת: 17:08

חברותא

★ | מן ההסטוריה

גירוש יהודי אנגליה

בשנת 1290 פרסם מלך אנגליה, אדוארד הראשון, צו האוסר על יהודים להתגורר בתחומה של הממלכה האנגלית. לצו הזה קדמו גזירות שונות נגד היהודים, עלילות דם ופוגרומים. צו הגירוש נחתם בתשעה באב, ונאמר בו שעל היהודים לעזוב את המדינה עד הרביעי בנובמבר, ומי שיישאר שם לאחר מכן יוצא להורג. אלפי יהודי אנגליה נאלצו לעזוב את בתיהם, והיגרו בעיקר להולנד, צרפת וספרד הסמוכות. חלק מהיהודים שעזבו בספינה ננטשו על שרטון והושארו שם למות. רק במאה ה-17 הותר ליהודים לחזור לאנגליה, בעקבות השתדלותו של הרב מנשה בן ישראל, אם כי צו הגירוש לא בוטל באופן רשמי עד היום.

ציור של בית הכנסת הגדול בלונדון, 1810 (Wikipedia, Thomas Rowlandson)

מתפלפלים

משלחת של בני נוער ישראלים בגילאי 17-16 מכל הארץ, הוזמנה לאנגליה למפגש עם בני נוער בני גילם מלונדון, ולאחר מכן תהיה להם פגישה מיוחדת עם נציגי דת שרוצים להכיר, לפגוש ולשמעו בני נוער ישראלים. נאמר להם שלפי כללי הטקס כאשר הם נכנסים ללשכתו של הכומר, לפני שהם ניגשים ללחוץ את ידו עליהם לקוד קידה לפניו (לכופף מעט את הברכיים ולכופף את הראש כלפי מטה). הבקשה הזו עוררה ויכוח סוער בין חברי המשלחת.

מצד שני:

חלק אחר מחברי המשלחת אמרו שאין בקידה הזו שום אמירה, פגיעה בכבוד או השפלה. לקוד קידה בפני אדם חשוב זו בסך הכל מחוות נימוס. אלה הם כללי הטקס, ואין להם שום בעיה לקוד קידה שהיא פעולה של נימוסים בלבד.

מצד אחד:

חלק מחברי המשלחת טענו שלקוד קידה בפני מי שמייצג את הנצרות, אשר ניצב בפניהם עם צלב גדול על החזה, זו פגיעה בכבוד של העם היהודי. הם מוכנים בשמחה לפגוש אותו, לשוחח איתו וללחוץ את ידו, אך בלי לקוד קידה לפניו.

...מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

מי אנחנו? | 👤

1. ספרי הגות ופירושים על פרשת השבוע.
2. יש בהם את דרשותיו, פירושו ורעיונותיו של הרב יונתן זקס.
3. משלבים בין פרשנות מסורתית להגות מרחבי העולם.
4. מציגים קריאה מחודשת של רעיונות התורה ויישומם בחיים.

„טווחו זמח“: סלג טאט וסג

📍 | על המפה

יהודי אנגליה

יהודים התיישבו לראשונה באנגליה במהלך המאה ה-11. הם עסקו בעיקר בבנקאות, ובאותה תקופה פעלו שם כמה מבעלי התוספות. במאה ה-13 הורע יחס השלטונות כלפיהם, התרחשו פרעות ורדיפות, וב-1290 גורשו בצו המלך כל יהודי אנגליה. רק בשנת 1655 הורשו לחזור אליה והתיישבו בה מחדש. מצבם השתפר בהתמדה, ובמאה ה-19 זכו לשוויון זכויות והגיעו לתפקידים בכירים ואף השתלבו בשלטון. כיום, הקהילה היהודית הגדולה באנגליה היא בלונדון, ובה חיים כ-200 אלף יהודים השייכים לזרמים שונים. הקהילה השנייה בגודלה נמצאת במנצ'סטר, עם 40 אלף יהודים.

דיוקן של הרב מנשה בן ישראל (Wikipedia, רמברנדט)

חִיבָה!

למדנו על חכמים שהיו להם כינויים שונים. חברו בין החכמים הבאים לבין כינויהם:

1. רבי יצחק לוריא
 2. רבי חיים בן עטר
 3. רבי ישראל מאיר הכהן
 4. רבי משה בן מימון
- א. הנשר הגדול
ב. החפץ חיים
ג. אור החיים הקדוש
ד. האר"י הקדוש

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0	
📖	👤	👤	🏰	👤	🏰	👤	🏰	👤	🏰	👤	🏰	🏰	🌍	
495	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 גלות בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה
495	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 גלות בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה
495	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 גלות בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה

- 4 מהם הספרים המונחים לפניו על הדוכן?
- 5 מי היא האישה בציור היושבת על כיסאה?
- 6 התבוננו היטב בציור: ישנם בציור שני **דברים** לא נכונים ולא הגיוניים - מהם?

- 1 מי הוא האיש במרכז הציור?
- 2 מהם התארים שלו?
- 3 מה היה התפקיד הרבני החשוב שלו?

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי, הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

דמות החמ"ד תשפ"ו - הרב יוסף משאש זצ"ל

כשהתמנה הרב אליהו אברג'ל לרבה של שכונת בקעה בירושלים, חשש מכך שאנשים רבים בה אינם שומרים מצוות, ופנה להתייעץ עם הרב יוסף. סיפר לו הרב משאש: "כשעברתי ממקנס שבמרוקו לתלמסאן שבאלג'יריה, גיליתי שרבים מבני הקהילה שם אינם שומרים את כל המצוות. נשיא הקהילה הזמין אותי להתארח בביתו, אולם הזהירו אותי שהוא אינו שומר שבת וכשרות. למרות זאת הודעתי שאתארח אצלו - ובעקבות זאת הוא טרח כל השבוע להכשיר את ביתו ולקנות מוצרים כשרים, וגם התחיל לבוא לבית הכנסת בשבת". סיים הרב משאש סיים את סיפורו ואמר לרב אברג'ל: "תפקידך כרב קהילה הוא דווקא לקרב את הרחוקים, ולא את הקרובים".

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשנ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ח	5260	5258	4900	4800	4650	4260	
2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 הרב אריה לוי	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארן	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים	

דבר תורה

הראשון שמכונה בתורה 'זקן' הוא אברהם אבינו, עליו נאמר – "ואברהם זקן בא בימים". בשונה ממה שרגילים לחשוב, המדרש מספר **שאברהם דווקא ביקש ורצה את סימני הזקנה, והטעם לכך הוא כדי שהעולם יבדיל בין הדור הצעיר לדור המבוגר ובכך יידע לכבד ולהעריך את האנשים המבוגרים והזקנים**. לכן ביקש אברהם שיהיו סימנים חיצוניים לזקנה, כמו שיער השיבה, שעל פיו יהיה קל לזהות מי כבר בא בימים, ויידעו כולם שיש לכבדו יותר מאשר אחרים. מדרש זה מלמדנו לא רק על חשיבות כיבוד ההורים והמבוגרים, כי אם על כך שדברים הנראים לעיתים כשליליים, מתגלים בסופו של דבר כדברים טובים שהסיבה לקיומם היא כדי לקדם את העולם ולהוסיף טוב.

סדר קדשים | מסכת זבחים | דף נ"ט - ס"ב

דף נ"ט: הקרבנות הפסולים

נאמר בתלמוד שרבי אמר שיש בדינו הלכה לגבי בית המקדש, והלכה זו נלמדת מפסוק, אך נשכח מאיתנו מאיזה פסוק לומדים הלכה זו. מהי ההלכה? **שאם נשחטו קרבנות בבית המקדש ולפתע התגלה שהמזבח פגום, למשל, שחסרה בו אבן - כל הקרבנות שנשחטו פסולים אפילו שיתקנו את המזבח, מפני שבשעה ששחטו אותם המזבח היה פגום**. כך היתה מקובלת בידם הלכה, אך לא זכרו מאיזה פסוק לומדים אותה. יום אחד פגש רב כהנא את רבי שמעון בן רבי והוא אמר בשם רבי ישמעאל בן רבי יוסי את הפסוק מספר שמואל: **"מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עלתך ואת שלמיך את צאנך ואת בקרך"**. ההלכה היא שאין שוחטים את הקרבנות על המזבח עצמו, אם כן מדוע נאמר בפסוק **"וזבחת עליו את...?"** אלא בא הפסוק ללמד שכבר בשעה ששוחטים את הקרבנות המזבח צריך להיות שלם.

דף ס': מעשר שני

בשנה הראשונה, השנייה, הרביעית והחמישית של שנות מחזור השמיטה, מפרישים מעשר שני (ביתר השנים מפרישים מעשר עני). פרות מעשר שני קדושים, ואסור לאכלם מחוץ לירושלים. קיימת אפשרות לפדות את פרות מעשר שני ולחלל את קדושתם על מטבעות המתקדשים תחתיהם. האם ניתן כיום לקחת את פרות מעשר שני לירושלים ולאכול אותם בעצמנו? לצערנו הרב אי אפשר לעשות כך היום, משתי סיבות: א. אין אוכלים מעשר שני כשאינו בבית המקדש קיים. ב. כולנו טמאים ופרות מעשר שני הם קדושים ואסור לאכול אותם בטומאה.

דף ס"א: מקום המזבח

שלוש פעמים נבנה מזבח החיצון. פעם אחת במדבר סיני על ידי משה רבנו. פעם נוספת בבית המקדש הראשון על ידי שלמה המלך. פעם שלישית על ידי בני הגולה שעלו מבבל לבנות את בית המקדש השני. את מקום המזבח בבית המקדש אין משנים לעולם, וצריך לבנות את המזבח באותו מקום בדיוק. הרמב"ם כותב בהלכות בית הבחירה, שיש מסורת ביד כל בני ישראל שהמקום שבו נבנה המזבח בבית המקדש הראשון הוא המקום שממנו נברא אדם הראשון, הוא המקום שבו הקריב אדם הראשון קרבן לאחר שנברא, הוא המקום שעליו עמד המזבח שקיוו והבל הקריבו עליו קרבנות, הוא המקום שעליו בנה אברהם אבינו את המזבח ועקד עליו את יצחק, והוא המקום שבו נוח מזבח כשיצא מן התבה.

דף ס"ב: הריח שהתפשט בחורבות בית המקדש

כשעלו בני הגולה מגלות בבל בראשות עזרא הסופר, היה בית המקדש הראשון חרב לגמרי. כיצד הם ידעו היכן המקום המדויק שבו צריך לבנות את בית המקדש השני? התשובה היא שבית המקדש הראשון אמנם נהרס אבל נותרו ממנו שרידים שעל פיהם אפשר היה לדעת היכן מקומו המדויק. אך מכיון שמן המזבח לא נותרו כל שרידים, כיצד הם ידעו היכן לבנותו? התלמוד מספר בשם רבי שמואל בר נחמני שהתרחש דבר מדהים: כשהם נכנסו לאזור בית המקדש עלה באפם ריח של קטורת, וכשנכנסו לאזור המזבח עלה באפם ריח של אברים, ומכאן ידעו שזהו מקום המזבח שעליו מקטירים אברים. רבי יוחנן אמר: שלושה נביאים עלו עם ישראל מן הגולה, והם: חגי, זכריה ומלאכי, והם לימדו דברים שונים לגבי בית המקדש, בין היתר: אחד מהם העיד על מידות המזבח המדויקות, ואחד מהם העיד היכן מקום המזבח המדויק.

שאלות השבוע

1. באיזו שעה הייתה מכת בכורות?
2. איך ייתכן שקורבנות רבים יפסלו בלי שיהיה בהם פגם או טומאה?
3. מיהם שלושת הנביאים שעלו עם ישראל מגלות בבל?

בין הפותרים נכונה תיערך הגולה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.*בפיקוח רואה חשבון

תשובות

הציור השבועי (עמ' 3)

1. הרב יונתן זקס ז"ל אשר נפטר ב- כ' חשוון תשפ"א
2. הרב, פרופסור, לורד.
3. הרב הראשי לבריטניה.
4. חלק מהספרים הרבים אותם כתב: "שיג ושיח", "מוסריות".
5. מלכת אנגליה שהכתירה אותו בתואר אבירות.
6. 1. בשעון יש רק 11 ספרות. 2. לאחד האריות המצוירים על הקיר יש 6 רגליים.

חידה (עמ' 3)

תשובות: 1-ט, 2-ג, 3-ב, 4-א

תלמוד ישראלי

בחסות תנועת תלמוד ישראלי
Talmudisraeli@Medison.co.il
טל: 03-9250225 פקס: 03-9265608

מייסד ועורך: מאיר יעקבסון
מנהל חינוכי ועורך: אבי רט
י"ר חבר הנאמנים: ר"ח חיים פרייליכמן